

កត្តាសំខាន់ៗដែលមានឥទ្ធិពលដល់ការងារស្រាវជ្រាវ
ក្នុងការគ្រប់គ្រងសហគមន៍សត្វលាមក

**កត្តាសំខាន់ៗដែលមានឥទ្ធិពលដល់ភាពជោគជ័យ
ក្នុងការគ្រប់គ្រងសហគមន៍នេសាទ**

ម.ព.ប.ក AIDOC
Code: <u>141-022</u>
Date: _____
Donated by: _____

រៀបចំដោយ
គំរោង គ្រប់គ្រងសហគមន៍នេសាទ
បោះពុម្ពនៅឆ្នាំ ២០០៦

ទស្សនៈដែលមាននៅក្នុងអត្ថបទនីមួយៗនៃសៀវភៅនេះ គឺជាគំនិតរបស់អ្នកនិពន្ធ ហើយនិងមិនឆ្លុះបញ្ចាំងពី
បណ្តាដៃគូដែលគាំទ្រនោះទេ ។

សៀវភៅនេះមាននៅ:

រដ្ឋបាលជលផល (FIA)
ការិយាល័យអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍នេសាទ (CFDO)
ផ្ទះលេខ ១៨៦, វិថីព្រះនរោត្តម, សង្កាត់ទន្លេបាសាក់,
ខណ្ឌចំការមន, ប្រអប់សំបុក្រលេខ ៥៨២,
ភ្នំពេញ, កម្ពុជា
គេហទំព័រ: www.twgff.org / www.maff.gov.kh

វិទ្យាស្ថាន គ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិដោយមាន
ការចូលរួមពីសហគមន៍ (CBNRM LI)
ផ្ទះលេខ ៣០, ផ្លូវលេខ ៩, សង្កាត់ទន្លេបាសាក់,
ខណ្ឌចំការមន, ប្រអប់សំបុក្រលេខ ២៥០៩, ភ្នំពេញ, កម្ពុជា
អ៊ីម៉ែល: info@cbnrmli.org / office@cbnrmli.org
គេហទំព័រ: www.cbnrmli.org

តែស្នំរូបនោះនេះ:

លី រុឿ
ស៊ឹម ប៊ុនធឿន
វីថៃកកា ហ្គីប
ថូឌី ខាហ្សិន

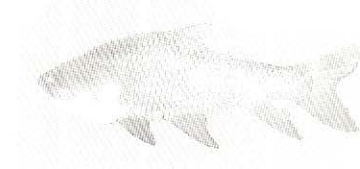
និរន្តរនោះនេះ:

ហៃ សុចិត្រ
សំអឿន សុធីរ័

បណ្តាដៃគូដែលគាំទ្រ

មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសកាណាដា (IDRC)
រដ្ឋបាលជលផល (FIA) / ការិយាល័យអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍នេសាទ (CFDO)
វិទ្យាស្ថាន គ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិដោយមានការចូលរួមពីសហគមន៍ (CBNRM LI)

មាតិកា

អារម្ភកថា	៤
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ	៦
បញ្ជីពាក្យបំព្រួញ	៨
និយមន័យនៃពាក្យគន្លឹះ	៩
សេចក្តីសង្ខេប	១០
សេចក្តីផ្តើម និង សារវត្ថាគម្រោង	១៤

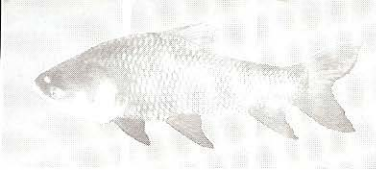
ករណីសិក្សាទី ១ : ការនេសាទល្មើសច្បាប់នៅសហគមន៍នេសាទតំបន់ឆ្នេរ ឃុំថ្មស (ករណីសិក្សាក្នុងសហគមន៍ ២២ នេសាទ ឃុំថ្មស ស្រុកបទុមសាគរ ខេត្តកោះកុង)
 រៀបរៀងដោយ: លោក សិរិក សំបូរ, លោក សោម ពិសិដ្ឋ, លោក ព្រំ គឹមហ និងលោក គូ ហុយលាង

ករណីសិក្សាទី ២ : ការប្រកបរបររចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងសហគមន៍នេសាទ កំពង់ក្រសាំង (ករណី សិក្សា ឃុំកំពង់ក្រសាំង ស្រុកប្តីវិជ្ជលសា ខេត្តតាកែវ)
 រៀបរៀងដោយ: លោក ទិត ភារៈ, លោក អូ សុផាន, លោកស្រី ចាន់រតនា, លោក ណែម កាណូ និងលោក ប៉ែន មករា

ករណីសិក្សាទី ៣ : កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងអ្នកពាក់ព័ន្ធក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានជលផលប្រកបដោយ និរន្តរភាព (ករណីសិក្សា នៅសហគមន៍នេសាទភ្នំត្រែង-កោះពងសត្វ ឃុំភ្នំត្រែង និងកោះពងសត្វ ស្រុកសិរីសោភ័ណ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ)
 រៀបរៀងដោយ: លោក ជាម ប៉េង, លោក រុន វិសិទ្ធិ, កញ្ញា យិន គឹមសួរ, លោក សុក វិន និងលោក ទូរ លាង

ការវិភាគ និងសំយោគមតិ ៧៤
 រៀបរៀងដោយ: លោក ស៊ឹម ប៊ុនធឿន, លោក លី វុទ្ធី, លោក គឹម ណុង, លោកស្រី សូ ស្រីមុំ និង Rebecca Rivera-Guieb

ឯកសារយោង	៨០
ឧបសម្ព័ន្ធ	៨១
អ្នករួមសហការនៅក្នុងគម្រោង	៨១
មតិផ្តុះបញ្ចាំងរបស់ក្រុមអ្នកនិពន្ធដ៏ដំណើរការករណីសិក្សានេះ	៨៦

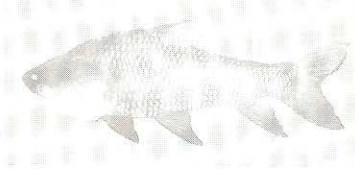

ការប្តូរកម្មវិធី

ប្រទេសកម្ពុជា គឺជាប្រទេសមួយដែលប្រជាពលរដ្ឋពឹងផ្អែកទៅលើធនធានធម្មជាតិ និងដឹកសិកម្មសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងអាហារ និងជីវភាពរស់នៅរបស់ខ្លួន ក្នុងនោះវិស័យជលផលបានដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់មិនត្រឹមតែរួមចំណែកក្នុងការលើកកម្ពស់សេដ្ឋកិច្ចជាតិប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងជាប្រភពផ្តល់នូវប្រាក់ចំណូលការងារធ្វើ និងសន្តិសុខស្បៀងដល់ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាទូទៅ ជាពិសេសចំពោះអ្នកដែលរស់នៅតំបន់ជនបទ ។

នៅខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០០ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានសម្រេចធ្វើការកែទម្រង់វិស័យជលផលដោយបានកាត់បន្ថយ និងលុបនាទីឡូត៍នេសាទប្រមាណជាង ៥៦% នៃផ្ទៃឡូត៍នេសាទសរុបទូទាំងប្រទេសស្មើនឹង ៥៣៨,៥២២ ហិកតា. ជូនប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋានប្រើប្រាស់ជាលក្ខណៈ គ្រួសារតាមរយៈការរៀបចំសហគមន៍នេសាទ ។ នៅក្នុងគោលនយោបាយកំណែទម្រង់នេះ រាជរដ្ឋាភិបាលបានចាត់ទុកការរៀបចំ និងគ្រប់គ្រងសហគមន៍នេសាទ ជាការងារដ៏មានអានុភាពមួយក្នុងចំណោមកិច្ចការសំខាន់ៗរបស់វិស័យជលផល។ ក្នុងរយៈពេល ៦ ឆ្នាំកន្លងទៅនេះនាយកដ្ឋានជលផល (បច្ចុប្បន្នប្តូរជា រដ្ឋបាលជលផល) បានធ្វើការសម្របសម្រួល និងជម្រុញដល់ដំណើរការរៀបចំបង្កើតសហគមន៍នេសាទនៅទូទាំងប្រទេសបានយ៉ាងសកម្ម ។ គិតមកដល់ដំណាច់ឆ្នាំ ២០០៦ សហគមន៍នេសាទដែលបានរៀបចំហើយមានចំនួនសរុប ៥០៩ សហគមន៍ ក្នុងនោះសហគមន៍នេសាទនៅតំបន់ទឹកសាបមានចំនួន ៤៦៩ សហគមន៍ និង សហគមន៍នេសាទនៅតំបន់ឆ្នេរមានចំនួន ៤០ សហគមន៍។ សហគមន៍នេសាទទាំងនេះកំពុងស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលមួយដែលទាមទារឱ្យមានការជួយជ្រោមជ្រែងថែមទៀតក្នុងការពង្រឹងនូវគុណភាពរបស់ខ្លួន ។ នៅក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងទៅនេះ រដ្ឋបាលជលផលបានសហការជាមួយនិងដៃគូ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាជាច្រើនក្នុងការបំពេញការងារដោយបានរៀនសូត្រនូវបទពិសោធន៍ពីការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែង និងបានចាត់វិធានការដោះស្រាយចំពោះបញ្ហាមួយចំនួនដែលពាក់ព័ន្ធ និងសហគមន៍នេសាទ ។

សៀវភៅករណីសិក្សានេះ គឺជាឧទាហរណ៍មួយដ៏ល្អដែលបញ្ជាក់អំពីការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋបាលជលផលក្នុងកិច្ចសហការជាមួយដៃគូដែលបាន និងកំពុងបំពេញភារកិច្ចជួយដល់សហគមន៍នេសាទ ។ សៀវភៅនេះ គឺជាសមិទ្ធផលមួយដែលកើតចេញពីកិច្ចសហការរវាងការិយាល័យអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍នេសាទនៃរដ្ឋបាល

ជលផល និងវិទ្យាស្ថាន គ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិដោយមានការចូលរួមពីសហគមន៍ដែលបានចង ក្រងឡើងអំពីរឿង រ៉ាវ និងបទពិសោធន៍នានារបស់សហគមន៍នេសាទសម្រាប់ជាមូលដ្ឋានក្នុងការបន្តនូវ វកិច្ចខិតខំ ប្រឹងប្រែង ជួយដល់សហគមន៍នេសាទដើម្បីការពារធនធានជលផលនៅក្នុងមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួនឱ្យបានរឹងមាំ និងដើម្បីរួមចំណែក លើកកម្ពស់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជនក្រីក្រនៅតំបន់ជនបទឱ្យកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង ។

ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាង ជ្រាលជ្រៅចំពោះមជ្ឈមណ្ឌល ស្រាវជ្រាវអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃ ប្រទេស កាណាដា ដែលបានជួយ ឧបត្ថម្ភដល់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវរាជកិច្ចនេះ ហើយក៏សូមថ្លែងអំណរគុណ និង កោតសរសើរដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ដែលបានចូលរួមចំណែកដ៏ថ្លៃថ្លានៅក្នុងការសិក្សា ស្រាវជ្រាវនេះ ។ យើងសូម ខ្ញុំស្នើសុំរៀបរយនេះដល់សហគមន៍នេសាទ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់នៅក្នុង ប្រទេស កម្ពុជាក្នុងស្មារតីថែរក្សា និងប្រើប្រាស់ធនធានជលផលរបស់យើងឱ្យមានភាពគង់វង្សជារៀងរាល់ ។

ខេនវ៉ា ឌួក

ប្រធានរដ្ឋបាលជលផល
ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

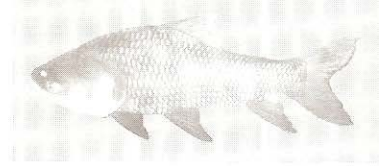
ក្រុមការងារសិក្សាស្រាវជ្រាវ និង ចងក្រងសៀវភៅករណីសិក្សានេះសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះ មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (IDRC) នៃប្រទេសកាណាដា ដែលបានផ្តល់នូវទំនុកចិត្ត និង ការគាំទ្រថវិកានៅ ក្នុងដំណើរការអនុវត្តគម្រោងការសាងសង់សមត្ថភាពដល់ការិយាល័យអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍នេសាទដោយទទួលបាន នូវលទ្ធផលគួរជាទីមោទនៈ ។

ជាពិសេស ក្រុមការងារសិក្សាស្រាវជ្រាវ សូមសម្តែងនូវអំណរគុណ និង ការដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ចំពោះឯកឧត្តម **ណេវ ឌួត** ប្រធានរដ្ឋបាលផលផលដែលបានផ្តល់ការគាំទ្រដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ក្រុម ការងារស្រាវជ្រាវ ដោយធ្វើឱ្យការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះសម្រេចបានជោគជ័យ ។ ជាមួយគ្នាផងដែរ សូមថ្លែងអំណរ គុណចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំ និង មន្ត្រីការិយាល័យផលផលខេត្តបន្ទាយមានជ័យ តាកែវ និង កោះកុង ដែលបាន គាំទ្រ និង សហការនៅក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះដោយទទួលបានលទ្ធផលជាទីពេញចិត្ត ។

ក្រុមការងារសិក្សាស្រាវជ្រាវ សូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះលោកស្រី Rebecca Rivera-Guieb និង លោក ស៊ឹម ប៊ុនធឿន ដែលជាអ្នកសម្របសម្រួលដល់ការរៀបចំករណីសិក្សានេះតាំងពីចាប់ផ្តើមរហូតដល់ចប់ ហើយ កិច្ចការនេះក៏មានការចូលរួមចំណែកពី លោកស្រី សូ ស្រីមុំ មកពីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង នេសាទ លោកស្រី អ៊ុយ ម៉ារ៉ាឌី មកពីគំរោងស្រាវជ្រាវសហគមន៍ព្រៃឈើ លោក គឹម ណុង មកពីក្រសួងបរិស្ថាន ព្រមទាំងមន្ត្រីរបស់វិទ្យាស្ថានគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិដោយមានការចូលរួមពីសហគមន៍មួយចំនួនទៀតផង ។

លើសពីនេះទៅទៀត សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះលោក កែន សេរីរដ្ឋា នាយកវិទ្យាស្ថាន គ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិដោយមានការចូលរួមពីសហគមន៍ និង លោក Toby Carson ទីប្រឹក្សាគម្រោងដែលបាន ជួយដល់ដំណើរការនៃករណីសិក្សានេះ ។

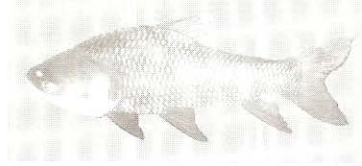
ជាចុងក្រោយ ក្រុមការងារសិក្សាស្រាវជ្រាវ និង ចងក្រងសៀវភៅករណីសិក្សានេះ សូមកោតសរសើរ និងដឹងគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅចំពោះគណៈកម្មការ និង សមាជិកសហគមន៍នេសាទ ព្រមទាំងប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុង

សហគមន៍នេសាទ ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ជាពិសេសចំពោះរដ្ឋអំណាចភូមិ
 ឃុំពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដែលបានរួមសហការ និង បង្កភាពងាយស្រួលដល់ក្រុមសិក្សាជ្រាវចុះយកព័ត៌មាននៅតាម
 មូលដ្ឋាននីមួយៗបានទទួលជោគជ័យ ។

ដោយសារការរួមចំណែក និង កិច្ចសហការគាំទ្រដ៏ថ្លៃថ្លាទាំងអស់នេះហើយទើបការងារសិក្សាស្រាវ
 ជ្រាវ និង ការចងក្រងអត្ថបទករណីសិក្សានេះទទួលបានជោគជ័យ។

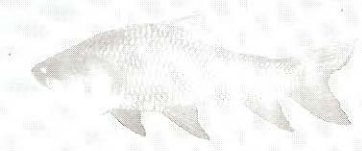
លោក លី វុទ្ធី
 ប្រធានដឹកនាំគម្រោង

សហគមន៍នេសាទ ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ជាពិសេសចំពោះរដ្ឋអំណាចភូមិ
 ឃុំពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ដែលបានរួមសហការ និង បង្កការងាយស្រួលដល់ក្រុមសិក្សា ជ្រាវចុះយកព័ត៌មាននៅតាម
 មូលដ្ឋាននីមួយៗបានទទួលជោគជ័យ ។

ដោយសារការរួមចំណែក និង កិច្ចសហការគាំទ្រដ៏ថ្លៃថ្នាទាំងអស់នេះហើយទើបការងារសិក្សាស្រាវ
 ជ្រាវ និង ការចងក្រងអត្ថបទករណីសិក្សានេះទទួលបានជោគជ័យ ។

លោក លី វុឌ្ឍិ
 ប្រធានដឹកនាំគម្រោង

បញ្ជីពាក្យបំព្រួញ

CBNRM LI	វិទ្យាស្ថាន គ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិដោយមានការចូលរួមពីសហគមន៍ (Community-Based Natural Resource Management Learning Institute)
CF	សហគមន៍ព្រៃឈើ (Community Forestry)
CFO	ការិយាល័យសហគមន៍ព្រៃឈើ (Community Forestry Office)
CFDO	ការិយាល័យអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍នេសាទ (Community Fisheries Development Office)
CFDU	ក្រុមអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍នេសាទ (Community Fisheries Development Unit)
CFMP	គម្រោង គ្រប់គ្រងសហគមន៍នេសាទ (Community Fisheries Management Project)
CPADO	ការិយាល័យអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ (Community Protected Area Development Office)
FiA	រដ្ឋបាលជលផល (Fisheries Administration)
IDRC	មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិនៃប្រទេសកាណាដា (International Development Research Centre)
MRRF	គម្រោងគ្រប់គ្រងអាងទឹក និងទន្លេនៃអាងទន្លេមេគង្គ (Management of River and Reservoir Fisheries in the Mekong Basin)
OA	អង្គការអុកស្វាយអាមេរិក (Oxfam American)
PFO	ការិយាល័យជលផលថ្នាក់ខេត្ត (Provincial Fisheries Office)
PLUP	ការចូលរួមធ្វើផែនការប្រើប្រាស់ដី (Participatory Land Use Planning)
RECOFTC	មជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលព្រៃឈើសហគមន៍ប្រចាំតំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក (Regional Community Forestry Training Center)
TSEMP	គម្រោងគ្រប់គ្រងបរិស្ថាននៅបឹងទន្លេសាប (Tonle Sap Environmental Management Project)
UNTAC	អង្គការ UNTAC (United Nations Transitional Authority Cambodia)
WWF	អង្គការមូលនិធិពិភពលោកសម្រាប់អភិរក្សធម្មជាតិ (Worldwide Fund for Nature)